



February 10, 1949
Proposal for Counter-Intelligence Operation
"Traitor" Against Yugoslav Agents

Citation:

"Proposal for Counter-Intelligence Operation "Traitor" Against Yugoslav Agents", February 10, 1949, Wilson Center Digital Archive, Central State Archive, Sofia, Fond 1-B, Record 7, File 1560. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/110587>

Summary:

A proposal for the measures against the Yugoslav agents and their collaborators who, on Tito's behalf, were allegedly working for the annexation of the Pirin Region by the Yugoslav Federation.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

Строго поверително!

УТВЪРЖДАВАМ:.....

М-р на вътрешните работи

.....1949 год.

ИПА, О / 1 / 1560

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: Реализираната в
Д.С. - Г. Джумая разработ-
ка "Изменник".

Съгласно устната заповед на пом.министра - др. Христозов - данни
те от следствието по горната разработка бяха подложени на преценка
като другарите от Вътрешно м-во Гулев, Давидов и аз заедно с областния
прокурор - др. Разлогов - разпитаме лично подследствениците. Оценката на
всичките е, че изложеното в справката на Д.С. - Горна Джумая, напълно
се покрива с действителността. По този въпрос няма място за абсолютно
никакви съмнения.

Организация, цели и задачи:

През 1945, 1946 и началото на 1947 год. Иван Караянев, един от ръко-
водителите на УДБ в гр. Струмица /вероятно натоварен специално с разуз-
наване за Пиринският край на Македония/ изгражда в Петрич, Св. Врач и
околиите им специален апарат за разузнаване и пропаганда. Отначало дал
директива този апарат да бъде многочислен, но към есента на 1946 год.
нарежда да се ограничи. Като се мотивирал с това, че БКП е заета с много
свои задачи и няма време да движи напред македонският въпрос, настоявал
че апарата е конспиративен и дейността му не бива да бъде съобщавана
на партията и местните власти. Всички членове подписвали декларации за
сътрудничество, давали автобиографии, имали псевдоними, а голяма част
получавали пари, дрехи и обувки за извършената работа. Между самите чле-
нове законите на конспирацията не са спазвани и повечето от тях са се
знаели помежду си. Официално било заявявано, че в апарата се включват
само комунисти, а в същност били вербовани и отделни членове на БЗНС,
"Звено" и безпартийни.

Задачите на този апарат се свеждали към следното:

1. Провеждане на такава политическа работа между населението
на Пиринският край на Македония, която да го доведе до искане да бъде

присъединен този край към Вардарският, без да е образувана Южнославянска федерация.

Ясно е, че с това се целяло да бъде реализирано становището на ЮКП и ФНРЮ по въпроса за разрешението на македонския въпрос, без за това да се получи съгласуване с НРБ и нашата партия. Напротив до това трябвало да се стигне по пътя на конспирацията и заставянето на БКП да приеме тяхното становище като по-правилно, отразяващо желанието и волята на населението на Пиринският край. В случай, че БКП не приеме това, то в пиринският край щяла вече да бъде създадена база за масови недоволства.

Интересно е, че по същото време становището на ЮКП по македонският въпрос, по пътя на убеждението, е било внушавано и на отговорни другари от пиринският край и поради това някои сигнали отправени до отговорни партийни хора, относно създаването и дейността на този апарат са останали без последствие. Същото това е понижило бдителността на някои честни партийни членове, привлечени в тази организация.

2. Събиране на сведения за местни ръководители/административни и партийни/ и особено узнаване тяхното становище по македонския въпрос.

Не е трудно да се разбере, че целта на тази задача е била да се подберат местни дейци, които при евентуално присъединяване да вземат ръководните административни и партийни постове. Не по пътя на изборите, а по пътя на агентурата и налагането титовци са смятали да подберат тези хора. Частично се имат предвид антибългарските изказвания на Ив. Караянев, мъчно може да се допусне, че между тях биха попаднали хората ратуващи искрено за дружба на Н.Р.Б.

3. Събиране сведения за грешки допуснати от местните власти и за недоволства от страна на населението с цел между недоволните да вербоват своя агентура.

4. На участниците от този апарат е била поставена задача да вербоват ^{хора} от другите околии на Пиринският край - Г. Джумая, Разлог и неврокоп.

Интересно е да се отбележи, че през 1947 год., когато становището на ЮКП по македонският въпрос е било окончателно отхвърлено, ръководителя и организатора на този апарат - Ив. Караянев - е бил уволнен. Явно със смяната се целяло в случай, че апарата бъде разкрит, създаването му да бъде преписано като дело на отделно лице "наказано" вече за това. Указателно е, че това съвпаднало и с идването на книжарите и учи-

телите. С това дейността на апарата замира.

Установено е, че след резолюцията на Коминформа по положението в Ю.К.П., отделни хора от този апарат са били използвани за разпространение на пропагандна титовистка литература и са се срещали с нелегално изпратен от У.Д.Б. нейн агент.

По-голяма част от задържаните са консумирали състава на чл.111, а някои и този на чл.112 от Н.З.

Оценка на случая.

Следствието дава изобилен материал, доказващ нелоялното отношение на титовци към нас, проявено още през 1945 год. и продължило до реализирането на разработката /м. декември 1948 год./ . Виждат се методите на работа на титовци, вижда се също така и грубо националистическият им курс.

Въпросът, трябва ли да има процес, се усложнява от две обстоятелства:

1. Задържаните твърдят, че по време на действието партийното становище по разрешението на македонският въпрос е било неясно, или най-малко не е било разяснено пред македонското население. Нещо повече - имало е моменти, когато местни отговорни партийни хора са имали становище напълно покриващо се с това на титовци т.е., че обединението на Македония трябва да стане час по-скоро тъй като въпросът за федерация е сложен и далечен. Създадо се е убеждение, че работата по директиви на отговорни хора от Вардарският край на Македония е напълно нормално явление - дори похвално такова. Никой български институт /включително и партията/ не са се изказали категорично против това.

2. Всички участници се заангажирват в тази организация и работят в името на обединението на Македония и то при положение, че ФНРЮ още беше в групата на народните демокрации и че становището на нашата партия било неясно или не е било снето долу по места.

Преценката на местните другари от Вътрешно м-во - Рачев, Гулев и Давидов е, че отражението от процеса ще бъде положително.

Прокурора - др. Разлогов - твърде въздържащо поддържа същото, но нему особено се хареса мнението за отпечатване на следственият материал в някаква /"Бяла" или друга/ книга, без да се прави процес.

Предложение:

За разрешаване на въпроса правя две предложения:

1. Да бъде направен малък открит процес /с максимум 10 подсъдим като се подберат бивши михайловисти, реакционери и някои членове на партията. Показанията на подсъдимите и свидетелите да бъдат използвани активно за разобличаване на титовци чрез печата, радиото и устно разяснение.

2. Да не се отива на процес, а подсъдствените да бъдат наказани по партийна линия и някои се изпратят в Т.В.О. Материалите от следствието да се използват за издаване на специална книга, която да бъде широко използвана в агитпропска работа, особено в Пиринският край. Отделни материали да се отпечатаат едновременно и в ежедневната преса.

Приложение: Справката на Д.С. - Горна Джумая.

София, 10. II. 1949 год.

.....
Пом. министър

..... 10. II. 1949 г.

СЪГЛАСНИ:

.....
Гл. инспект. ръководител

..... 10. II. 1949 г.

ПРЕДЛОЖИЛ:

.....
II-к отделение